

TRANSPARENCY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Správa o činnosti
Právnej protikorupčnej poradne
za rok 2008

Transparency International Slovensko

**Právna protikorupčná poradňa
Transparency International Slovensko
Bajkalská 25, 82718 Bratislava 212
tel.: (421 2) 5823 3396, fax: (421 2) 5341 7207
e-mail: poradna@transparency.sk, www.transparency.sk/poradna**

OBSAH

Úvod	5
1. Právna protikorupčná poradňa.....	6
1.1 Postup pri poskytovaní právnej pomoci.....	7
1.1.1. Prijatie podnetu	7
1.1.2. Posúdenie podnetu	9
1.1.3. Riešenie podnetu	11
2. S kým spolupracuje Právna protikorupčná poradňa	13
2.1. Spolupráca s Úradom boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky	13
2.2. Spolupráca s Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky.....	14
3. Financovanie Právnej protikorupčnej poradne.....	16
4. Prezentácia prípadov Právnej protikorupčnej poradne z viacerých hľadísk.....	17
5. Výber niektorých problémov spojených s aplikáciou právnych predpisov používaných Právnu protikorupčnou poradňou pri svojej činnosti.....	23
5.1. Práve problémy spojené s aplikáciou zákona o slobode informácií.....	23
5.1.1. Subjekty, ktoré sú povinné sprístupňovať informácie	23
5.1.2. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že ide o osobný údaj	24
5.1.3. Odmietnutie sprístupnenia informácie povinnými osobami, ktoré majú zúženú informačnú povinnosť	26
5.1.4. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že sa u povinnej osoby „nenachádza“	26
5.1.5. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že ide o obchodné tajomstvo.....	27
5.1.6. Podmieňovanie sprístupnenia informácie	30
5.2. Právne problémy spojené s výkladom ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	31
6. Prehľad vybraných prípadov.....	33
7. Záver	41

ÚVOD

Cieľom tejto správy je informovať o činnosti Právnej protikorupčnej poradne počas obdobia jej pôsobenia od júna 2008 do decembra 2008.

Poslaním Poradne je poskytovať bezplatnú právnu pomoc osobám, ktoré sa stali, alebo sa môžu stať obeťou korupčného správania, alebo boli podobnými praktikami porušené alebo obmedzené ich práva.

Správa sa člení nasledovne: V úvode sa možno dozvedieť o cieľoch, poslaní a počiatkovej fáze činnosti Poradne, ktorú sprevádzali rôzne organizačné zmeny. Ďalšia časť sa venuje financovaniu Poradne. Nasleduje štatistický rozbor riešených prípadov a rozbor právnych problémov, s ktorými sa Poradňa počas svojej činnosti stretla. V správe sú ďalej uvedené konkrétne prípady spolu s poskytnutým riešením a na záver dochádza k zhrnutiu činnosti Poradne.

Manažér Právnej protikorupčnej poradne
JUDr. Pavel Nechala

1. PRÁVNA PROTIKORUPČNÁ PORADŇA

Právna protikorupčná poradňa pri Transparency International Slovensko (ďalej len „TIS“) bola zriadená v rámci projektu ALAC (Advocacy and Legal Advice Centres) a svoju činnosť začala dňa 1. 6. 2008. ALAC je projekt medzinárodnej mimovládnej organizácie Transparency International, ktorý pomáha obetiam, resp. svedkom korupčného správania na celom svete. Celkovo pôsobí 32 centier ALAC v 23 krajinách sveta¹. V úvodnej fáze činnosti Poradne bolo nevyhnutné vyriešiť materiálno-technické a personálne vybavenie potrebné pre zabezpečenie činnosti Poradne. Bola vyčlenená samostatná miestnosť, ktorá prešla následnými úpravami a momentálne plnohodnotne spĺňa účel kancelárie pre potreby Poradne. Zároveň prebehol výber prihlásených študentov práva, aby sa čo najlepšie pokryla personálna potreba začiatku a ďalšieho úspešného fungovania a rozvoja Poradne.

Vedúcim Právnej protikorupčnej poradne je JUDr. Pavel Nechala, advokát. Právnik Pavel Legát poskytoval v rámci Právnej protikorupčnej poradne konzultácie k právnym otázkam, ktoré sa týkali odpovedí na žiadosti o právne rady, resp. postupov Poradne pri riešení jednotlivých podnetov.

V období od júna 2008 do decembra 2008 pracovali v Poradni právni asistenti Ivan Mjartan a Michal Kilian. Ich práca spočívala predovšetkým v systematickej pomoci pri zabezpečení riadneho chodu Poradne s cieľom časovo efektívnejšieho riešenia predostretých podnetov. Právny asistent Ivan Mjartan je študentom záverečného ročníka bakalárskeho študijného programu na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde plánuje pokračovať aj v nadväzujúcom magisterskom študijnom programe. Právny asistent Michal Kilian, absolvent bakalárskeho študijného programu Právnickej fakulty Bratislavskej vysokej školy práva v Bratislave, súčasne študuje na magisterskom stupni spomínanej Právnickej fakulty.

Po ukončení materiálno-technických a personálnych príprav začala Poradňa prijímať podnety od žiadateľov o pomoc. Právna protikorupčná poradňa nadviazala na predchádzajúce aktivity podobného charakteru

¹ http://www.transparency.org/global_priorities/other_thematic_issues/alacs

taktiež realizované neziskovou organizáciou TIS. V prvých týždňoch činnosti sa Poradňa musela vysporiadať s väčším počtom podnetov, ktoré sa nahromadili v dôsledku transformácie predchádzajúceho projektu TIS do súčasnej podoby Právnej protikorupčnej poradne. Predmetné podnety sa prebrali a potenciálni klienti boli oslovení či stále pretrvávajú záujem o poskytnutie spolupráce. Odozva na tieto kroky bola pomerne veľká a pre Právnu protikorupčnú poradňu to bol základ pre začiatok jej fungovania a zaučenie vybraných právnych asistentov.

1.1. Postup pri poskytovaní právnej pomoci

1.1.1. Prijatie podnetu

Podnety od žiadateľov o pomoc sa prijímajú rôzne, či už telefonicky, poštou, elektronicky e-mailom alebo pri osobnom stretnutí. Podnety sa týkajú zväčša problémov zo samosprávou či štátnou správou. Žiadatelia sa na Poradňu obracajú so žiadosťami o pomoc v prípade rôznych rozhodnutí vydaných v správnom konaní, netransparentného konania miestnej samosprávy pri spravovaní majetku, často ide o podnety týkajúce sa pozemkového či stavebného práva.

Každý podnet sa v prvom rade zaeviduje pomocou evidenčných listov, ktoré boli vypracované na tento účel. Okrem spomínaných evidenčných listov, bolo potrebné na zefektívnenie práce Poradne vytvoriť aj iné tlačivá, formuláre, dotazníky, vzory rôznych žiadostí, listov (napr. Vzor žiadosti o poskytnutie informácií) a pod. Aj takýmto spôsobom sa zabezpečuje, aby bola činnosť Poradne pružná a spĺňala svoj účel, ktorým je aj bezodkladné poskytnutie právnej pomoci, za účelom čo najefektívnejšej ochrany práv bez zbytočných prieťahov ako aj usmernenie žiadateľov o pomoc a poskytnutie istého návodu ako a s akými otázkami sa obracať na príslušné inštitúcie, aby nedošlo k zamietnutiu žiadostí o informácie z dôvodu napr. nepresne naformulovanej požiadavky.

Obr. č. 1: Vzor evidenčného listu:

	Evidenčný list žiadateľa o pomoc Číslo: /2009			NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI OPEN SOCIETY FOUNDATION	
Meno:	Priezvisko:	Titul:			
Adresa:					
E-mail:	Telefónne číslo:				
Vzdelanie:	Vek:	Pohlavie:	M/ Ž		
Zamestnanie:	Stav:				
Oblasť korupcie	☐	dane a financie	☐		
politické strany	☐	polícia	☐		
súdnicstvo	☐	školsstvo	☐		
zdravotníctvo	☐	úradné povolenia	☐		
verejné obstarávanie	☐				
iné	☐				
Žiadateľ je:	obeť ☐	svedok ☐	iné ☐		
Žiadateľ žije v oblasti:	vidiek ☐	mesto ☐	väčšie mesto ☐		
Predmet žiadosti:					
Poznámky:					
Priložené spisové jednotky:					
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
Dátum začatia právnej pomoci:					
Typ pomoci:					
Dátum skončenia právnej pomoci:					

1.1.2. Posúdenie podnetu

Po prijatí podnetu je potrebné zvážiť ďalší postup pri riešení prípadu. Prvým krokom je určiť, či sa prípad týka alebo netýka korupcie. Na prípady, ktoré sa netýkajú korupcie sa odpovedá len v prípade, ak to dovoľuje čas. Taktiež je potrebné vyhodnotiť opodstatnenosť, resp. neopodstatnenosť žiadosti, či žiadateľovi o právnu radu možno pomôcť len v rámci Poradne, alebo je potrebné ho odkázať na príslušný orgán štátnej správy. Pri riešení prípadov sa postupuje viacerými spôsobmi. V prípade, ak žiadateľ formuluje svoju otázku presne a zrozumiteľne a k podnetu pripojí aj potrebné dokumenty, t. j. nie je potrebné ďalšie doplnenie informácií, tak sa vypracuje odpoveď v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov Slovenskej republiky.

Častejšie sa však vyskytuje prípad, kedy je potrebné od žiadateľov alebo orgánov štátnej správy vyžiadať ďalšie podklady nevyhnutné pre kvalifikované posúdenie veci, ktorá je obsahom žiadosti o pomoc, resp. podnetu. Za účelom získavania informácií, nevyhnutných na vyriešenie prípadov je častým prostriedkom žiadosť o informáciu v súlade s § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Tento nástroj Poradňa využíva najmä, ak je žiadateľovi bezdôvodne odmietnuté poskytnutie informácií, ale často krát aj z vlastnej iniciatívy, ak je to potrebné na vyriešenie prípadu.

Obr. č. 2: Vzor žiadosti o informáciu v súlade s § 14 zákona o slobode informácií:

Meno Priezvisko, Adresa	_____
Adresát	
	Miesto, dátum
<u>VEC: Ž i a d o s ť o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“)</u>	
Na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám žiadame o sprístupnenie nasledovných informácií:	
1. ...	
Žiadame Vás o sprístupnenie týchto informácií písomnou formou na adresu uvedenú vyššie.	
S pozdravom,	
Podpis	

Ďalej sú tu samozrejme aj iné prostriedky napr. podanie sťažnosti v zmysle zákona č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach, žiadosti o stanovisko, upozornenia na nezákonný stav vecí a iné, ktoré Právna protikorupčná poradňa využíva pri svojej práci. V prípade ak má žiadateľ o pomoc resp. právnu radu záujem o osobné stretnutie, musí najskôr zdôvodniť svoju žiadosť, prečo považuje osobné stretnutie za nevyhnutné a požiadať o termín. Po prehodnotení žiadosti, najmä v prípadoch keď pre poskytnutie právnej pomoci, resp. usmernenia je potrebné presnejšie objasnenie daného konkrétneho prípadu a v prípade ak to umožňuje časové vyťaženie, môže právnik pôsobiaci v rámci Poradne súhlasiť s osobným stretnutím. Vo väčšine

prípadov sa však podarilo poskytnúť právnu pomoc resp. usmernenie aj bez potreby takéhoto stretnutia.

1.1.3 Riešenie podnetu

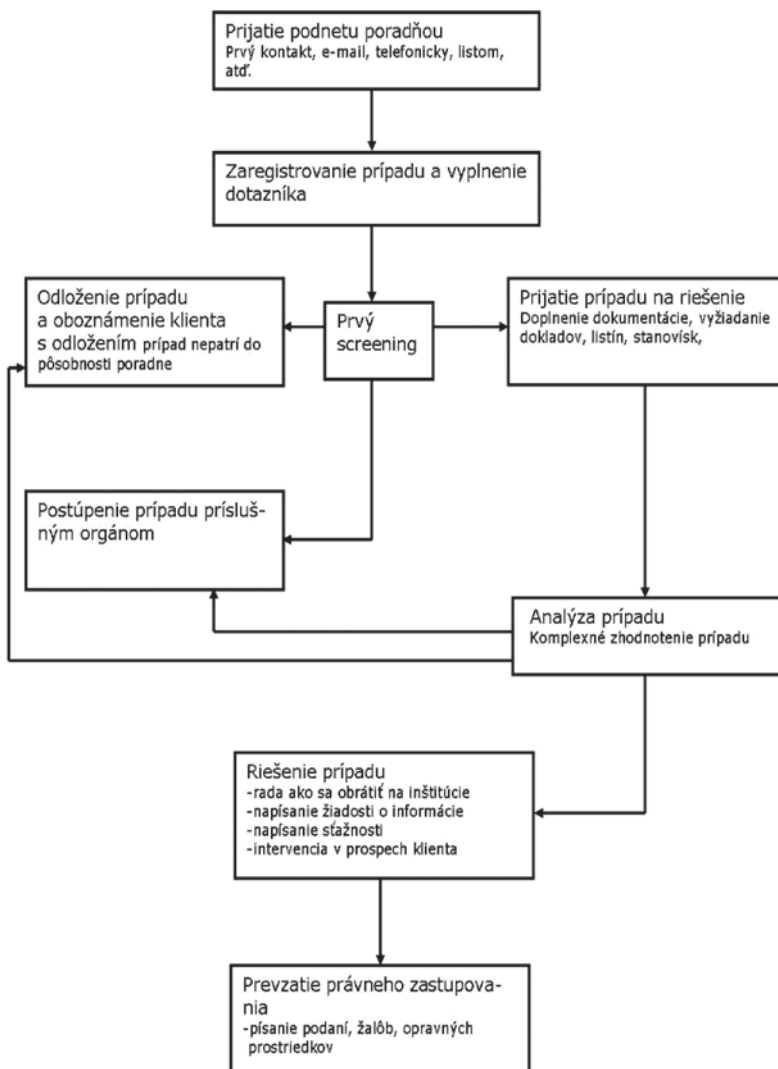
Po získaní potrebných informácií sa prípad posúdi a žiadateľovi o pomoc sa zašle odpoveď spolu so žiadosťou o poskytnutie informácií ako sa v danej veci ďalej postupovalo. Spätná väzba je veľmi dôležitá pre činnosť Poradne, nakoľko takýmto spôsobom sa dá zistiť do akej miery je činnosť Poradne úspešná.

Najbežnejšia forma vzájomnej interakcie, a síce odpoveď vo forme právnej analýzy predostretých problémov s načrtnutím resp. uvedením právnych možností ich riešenia sa za účelom uzavretia prípadu odošle žiadateľovi o pomoc. V odpovediach adresovaných žiadateľom o pomoc sa uvádzajú konkrétne ustanovenia právnych predpisov, ktoré sa následne prostredníctvom právnej interpretácie aplikujú na danú problematiku, čím sa žiadateľom predkladajú možnosti ďalšieho postupu v konaní.

Ako už bolo naznačené vyššie, ak Poradňa zistí, že v predstretom konaní v prípade zainteresovaných subjektov došlo ich činnosťou alebo nečinnosťou k porušeniu právnych predpisov, postupuje tak, že sa obráti s podnetom na orgán príslušný v danej veci konať (napr. okresná prokuratúra, prípadne obecné zastupiteľstvo či Úrad boja proti korupcii).

Po poskytnutí odpovede k požadovaným otázkam sa prípad spravidla uzavrie, resp. sa počká na informovanie o výsledkoch vybavenia podnetov, ktoré Poradňa adresuje príslušným orgánom s cieľom iniciovať konanie v danej veci.

Obr. č. 3: Graf znázorňujúci postup pri riešení prípadov

2. S KÝM SPOLUPRACUJE PRÁVNA PROTIKORUPČNÁ PORADŇA

2.1. Spolupráca s Úradom boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky

Nakoľko Poradňa nemá vyšetrovacie právomoci, snaží sa nadviazať spoluprácu s orgánmi, ktorým takéto právomoci zveruje platná legislatíva. Žiadatelia sa na Poradňu často obracajú aj v prípadoch, v ktorých ide zjavne o trestný čin a žiadajú Poradňu, aby daný prípad prešetřila. Práve v týchto prípadoch sa Poradňa obracia na orgány činné v trestnom konaní a plní si tak svoju povinnosť v zmysle § 340 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon (ďalej len „TZ“), podľa ktorého je neoznámenie trestného činu tiež trestným činom.

Poradňa nadviazala spoluprácu s Úradom boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky, ktorý pôsobí pri Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru (ďalej len „ÚBPK“) sa zaoberá odhaľovaním, objasňovaním a vyšetrovaním trestných činov korupcie a závažnej majetkovej a hospodárskej trestnej činnosti. Medzi základné ciele ÚBPK patř eliminácia fenoménu korupcie v rámci Slovenskej republiky vo všetkých oblastiach spoločenského života. Svoju činnosť zameriava aj na tie oblasti štátnej správy, kde pôsobia špeciálne subjekty (páchatelia) trestného činu uvedené v § 14 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „TP“) zaradené do vecnej pôsobnosti ÚBPK.

Poradňa v rámci spolupráce s ÚBPK posúva podania žiadateľov o pomoc ÚBPK, v prípadoch, ktoré spadajú do pôsobnosti ÚBPK.

V súčasnosti je v pripomienkovaní pripravované Memorandum o spolupráci s ÚBPK, ktorého Preambula znie nasledovne:

“Strany tohto Memoranda, riadiac sa všeobecne uznávanými princípmi právneho štátu a všeobecne záväznými právnymi normami právneho

poriadku Slovenskej republiky; vychádzajúc z princípu rovnosti týchto strán; snažiac sa rozšíriť a prehĺbiť vzájomnú spoluprácu v boji proti korupcii vo všetkých oblastiach spoločenského života; prisudzujúc dôležitý význam upevňovaniu vzájomnej súčinnosti s cieľom zvýšiť účinnosť ochrany zákonom stanovených záujmov a práv fyzických osôb a právnických osôb, uzatvárajú toto Memorandum o spolupráci“

2.2. Spolupráca s Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky

Poradňa tiež spolupracuje s Najvyšším kontrolným úradom Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ“), ktorý v rámci svojej pôsobnosti vykonáva okrem iných aj nasledovné činnosti:

Úrad kontroluje hospodárenie s:

- a) prostriedkami rozpočtov, ktoré podľa zákona schvaľuje Národná rada Slovenskej republiky,
- b) majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, záväzkami a pohľadávkami štátu, verejnoprávnych inštitúcií, Fondu národného majetku Slovenskej republiky, obcí, vyšších územných celkov, právnických osôb s majetkovou účasťou štátu, právnických osôb s majetkovou účasťou verejnoprávnych inštitúcií, právnických osôb s majetkovou účasťou Fondu národného majetku Slovenskej republiky, právnických osôb s majetkovou účasťou obcí, právnických osôb s majetkovou účasťou vyšších územných celkov, právnických osôb zriadených obcami alebo právnických osôb zriadených vyššími územnými celkami,
- c) majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami a pohľadávkami, ktoré sa poskytli Slovenskej republike, právnickým osobám alebo fyzickým osobám v rámci rozvojových programov alebo z iných obdobných dôvodov zo zahraničia,
- d) majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, pohľadávkami a záväzkami, za ktoré Slovenská republika prevzala záruku,

e) majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, pohľadávkami a záväzkami právnických osôb vykonávajúcich činnosti vo verejnom záujme.

V rámci kontroly hospodárenia kontroluje NKÚ SR nasledovné:

a) spôsob vyrubovania a vymáhania daní, ciel, odvodov, poplatkov a pokút, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu republiky, rozpočtov obcí a rozpočtov vyšších územných celkov,

b) výkon a uplatňovanie práv a dodržiavanie povinností vyplývajúcich z finančno-ekonomických vzťahov vznikajúcich v rámci hospodárenia, ktorých účastníkom je subjekt uvedený v § 4 zákona č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR.

Na účely zákona č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR sa za prostriedky štátneho rozpočtu považujú aj prostriedky Európskych spoločenských a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na financovanie projektov na základe medzinárodných zmlúv.

Nakoľko sa často na Poradňu obracajú žiadatelia s podnetmi, ktorými poukazujú na nezákonné nakladanie s verejnými financiami a verejným majetkom, NKÚ prisľúbil, že po oboznámení sa s podnetmi, ktoré prijíma Poradňa, si tie najzávažnejšie premietne do svojho trojročného kontrolného plánu.

Spolupráca so spomínanými inštitúciami vyvoláva v občanoch väčšiu dôveru v činnosť Právnej protikorupčnej poradne. Podľa slov predstaviteľov ÚBPK v poslednom období zaznamenali úbytok podnetov. Sami priznávajú, že občania sa po stretnutí s korupciou často boja obrátiť priamo na políciu a radšej sa obrátia na iný subjekt, ktorý má možnosť tieto podnety posunúť polícii alebo sformulovať podanie na prokuratúru.

3. FINANCOVANIE PRÁVNEJ PROTIKORUPČNEJ PORADNE

Právna protikorupčná poradňa je financovaná prostredníctvom Nadácie otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation z nasledovných zdrojov:

- z príspevku z „Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“ vo výške 742.972,-Sk,
- z príspevku z „Nórskeho finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“ vo výške 742.972,-Sk,
- z príspevku štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 131.113,-Sk k príspevku z „Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“
- z príspevku štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 131.113,-Sk k príspevku z „Nórskeho finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“

Miera financovania Poradne z „Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“, „Nórskeho finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru“ a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky nesmie prekročiť 90% celkových oprávnených výdavkov vynaložených na realizáciu činnosti poradne. Spolufinancovanie Poradne vo výške minimálne 10% bolo v roku 2008 zabezpečené z rôznych zdrojov financovania. Pre nasledujúce obdobie činnosti Poradne boli zabezpečené nasledovné možnosti spolufinancovania:

- z projektu Americkej ambasády „Whistle blowing“
- z projektu Britskej ambasády „Antikorupčná príručka“

4. PREZENTÁCIA PRÍPADOV PRÁVNEJ PROTIKORUPČNEJ PORADNE Z VIACERÝCH HĽADÍSK

Počas svojej doterajšej činnosti obdržala Právna protikorupčná poradňa celkovo 113 podnetov za mesiace jún - december 2008, ktoré boli z obsahového hľadiska rôznorodé.

Pri sumarizácii podnetov resp. prípadov, ktoré Právna protikorupčná poradňa riešila sa vychádzalo z databázy, ktorú poskytla centrála Transparency International. Táto databáza nie úplne spĺňa potreby poradne, ale bez pochyb je nenahraditeľným nástrojom na vytváranie štatistických vyhodnotení činnosti poradne.

Obr. č. 4: Štruktúra databázy:

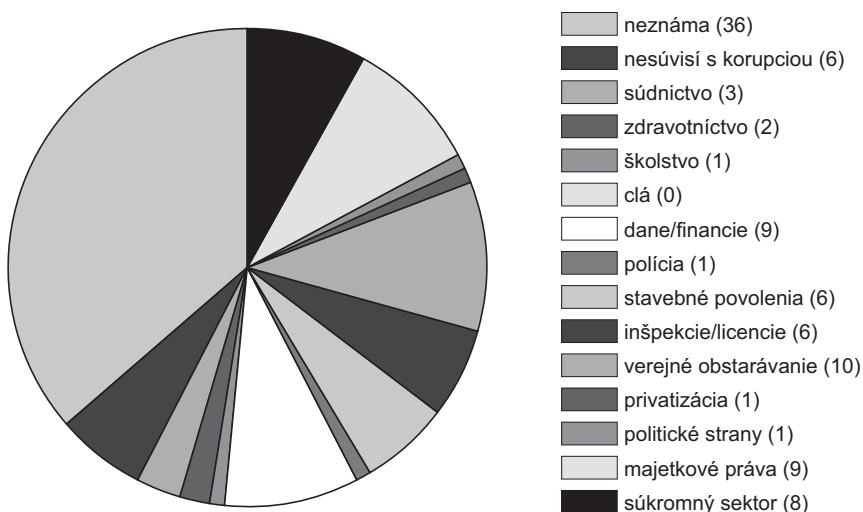
The screenshot displays the web interface of the Transparency International database. At the top left is the TI logo. The header includes the text 'Transparency International' and 'the global coalition against corruption'. Below the header is a navigation menu with options: 'New Case', 'List Cases', 'List Initial Contacts', 'Statistics *', 'Search *', 'Reminders', 'Settings *', 'Export *', and 'Clients: 115 | 99'. A 'Logout' link is located in the top right corner. The main content area is titled 'Case Listing' and features a 'Show Status' button. The table below lists individual cases with columns for ID, Date, Name, County/Province, Primary Corruption Area, Relationship to Case, Action(s) Taken, Status, Update, and Delete.

ID	Date	Name	County/Province	Primary Corruption Area	Relationship to Case	Action(s) Taken	Status	Update	Delete
103	2008-12-09		Bansko Bystrický kraj	Inspections/Licences	Other	No	Open	Edit	Delete
101	2008-12-09		Bansko Bystrický kraj	Inspections/Licences	Other	No	Open	Edit	Delete
100	2008-12-09		neznámy	Property Rights	Victim	No	Open	Edit	Delete
99	2008-12-09		Košický kraj	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete
98	2008-12-09		Žilinský kraj	Judicial	Witness	No	Open	Edit	Delete
97	2008-12-09		Bratislavský kraj	Tax/Finances	Witness	No	Open	Edit	Delete
96	2008-12-09		Prešovský kraj	Education	Victim	No	Open	Edit	Delete
94	2008-12-09		Bratislavský kraj	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete
95	2008-12-04		Bratislavský kraj	Public Procurement	Other	No	Open	Edit	Delete
93	2008-11-19		Košický kraj	Undefined	Witness	No	Open	Edit	Delete
92	2008-11-12		Košický kraj	Undefined	Victim	No	Open	Edit	Delete
91	2008-11-12		neznámy	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete
90	2008-11-12		Žilinský kraj	Construction Permits	Witness	No	Open	Edit	Delete
89	2008-11-12		Bratislavský kraj	Tax/Finances	Victim	No	Open	Edit	Delete
88	2008-11-12		Bratislavský kraj	Construction Permits	Other	No	Open	Edit	Delete
87	2008-11-12		Prešovský kraj	Undefined	Witness	No	Open	Edit	Delete
86	2008-11-12		Trnavský kraj	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete
85	2008-11-12		Nitriansky kraj	Property Rights	Witness	No	Open	Edit	Delete
84	2008-10-28		Nitriansky kraj	Police	Other	No	Open	Edit	Delete
83	2008-10-28		neznámy	Undefined	Undefined	No	Open	Edit	Delete
82	2008-10-28		Nitriansky kraj	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete
81	2008-10-24		neznámy	Private Sector	Other	No	Open	Edit	Delete
80	2008-10-21		Bratislavský kraj	Tax/Finances	Other	No	Open	Edit	Delete
79	2008-10-21		neznámy	Construction Permits	Other	No	Open	Edit	Delete
78	2008-10-21		neznámy	Undefined	Other	No	Open	Edit	Delete

Nasledujúce grafy poskytujú prehľad o práci Právnej protikorupčnej poradne. Niektoré čísla nie celkom korešpondujú s počtom podnetov uvedených v tejto správe, čo je spôsobené tým, že spomínaná databáza má mierne odlišný spôsob evidencie od evidencie Poradne. Databáza rozlišuje medzi tzv. prvými kontaktmi a otvorenými prípadmi, čo môže v praxi spôsobovať určité nezrovnalosti. Vzhľadom na obmedzený počet možností tejto databázy ako aj na fakt, že nie všetky podnety súvisia s korupciou, nie vždy je možné identifikovať položky ako napríklad oblasť korupcie. Napriek tomu tieto štatistiky vytvárajú objektívny obraz o práci poradne.

Niektoré zo spomínaných grafov môžete vidieť nižšie:

Obr. č. 5: Graf znázorňujúci „Oblasť korupcie“:

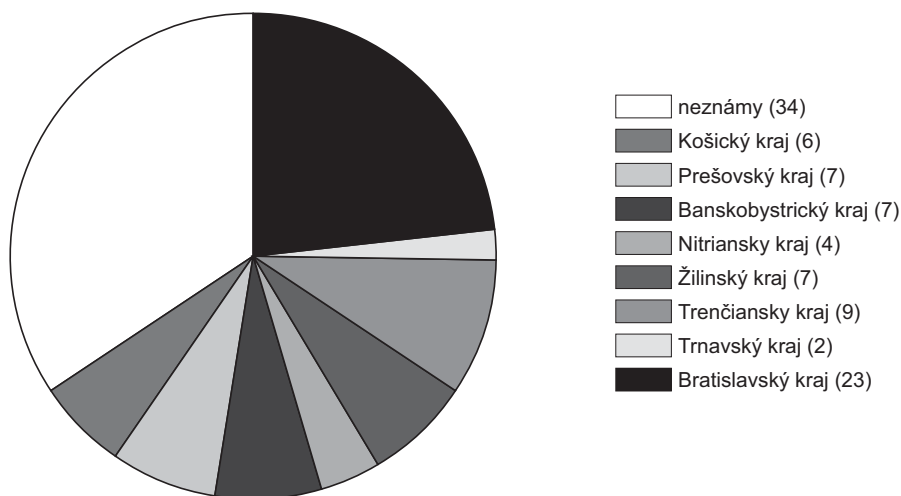

Poznámky k Obr. č. 5: Graf znázorňujúci „Oblasť korupcie“:

Na tomto grafe môžete vidieť rozdelenie prípadov do kategórií podľa oblasti korupcie, s ktorou nejakým spôsobom súviseli. Bez ohľadu na významnú časť prípadov, ktoré nebolo možné zaradiť do oblasti korupcie a prípadov, ktoré sa netýkali korupcie sa najviac podnetov vzťahovalo k problematike verejného obstarávania (10,1%). Občania sa taktiež kriticky vyjadrovali k sfére daní a financií, súkromnému sektoru a úrovni vymožitelnosti

vlastníckych práv. Najväčší počet prípadov je takých, ktoré nie je možné zaradiť do jednotlivých kategórií, druhý najväčší počet prípadov sa týka oblasti verejného obstarávania, na treťom mieste čo sa počtu prípadov týka, sa nachádzajú podnety súvisiace s daňami/financiami a majetkovými právami, štvrté miesto napokon pripadá súkromnému sektoru.

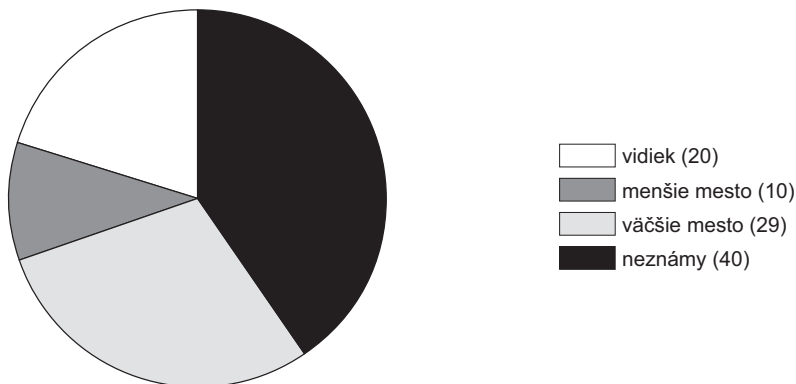
Obr. č. 6: Graf znázorňujúci „Kraj“:

Poznámky k Obr. č. 6: Graf znázorňujúci „Kraj“:

Nasledujúci graf znázorňuje územnú lokalizáciu žiadateľov o právnu radu. Na grafe môžete vidieť, že najväčšie zastúpenie spomedzi všetkých krajov v Slovenskej republike má práve Bratislavský kraj. Tento fakt nepochybne súvisí aj so skutočnosťou, že sídlo Právnej protikorupčnej poradne sa nachádza v Bratislave, ako aj so skutočnosťou, že práve v Bratislave sú najviac koncentrované orgány verejnej správy, proti ktorých činnosti, resp. nečinnosti podnety často smerujú.

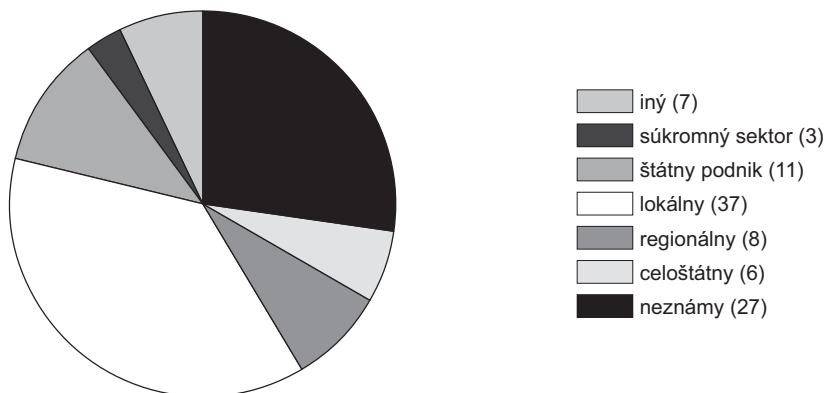
Obr. č. 7: Graf znázorňujúci „Typ osídlenia“:

Poznámky k Obr. č. 7: Graf znázorňujúci „Typ osídlenia“:

Na ďalšom grafe je možné vidieť štatistiku, ktorá sa týka formy osídlenia. Pod pojmom „typ osídlenia“ treba rozumieť previazanosť konkrétneho prípadu na určitú jednotku územnej samosprávy z hľadiska počtu obyvateľov, resp. v závislosti od toho, či sa jedná o vidiek, menšie alebo väčšie mesto. Nie vždy sa podarí zistiť tieto údaje aj vzhľadom na to, že pomerne veľké množstvo podnetov je anonymných. Avšak vzhľadom na zistené údaje možno konštatovať takmer rovnaké zastúpenie žiadateľov o pomoc z mestských oblastí ako aj vidieckych oblastí.

Obr. č. 8: Graf znázorňujúci „Rozsah korupcie“:

Poznámky k Obr. č. 8: Graf znázorňujúci „Rozsah korupcie“:

Tento graf znázorňuje územný rozsah, do ktorého konkrétny prípad svojou povahou, prípadne následkami zasahuje. Ako vidíme až 37,4 % podnetov má miestnu teda lokálnu povahu. V tejto súvislosti treba uviesť, že mnoho prípadov sa týka najmä netransparentného konania miestnej samosprávy teda obcí a miest.

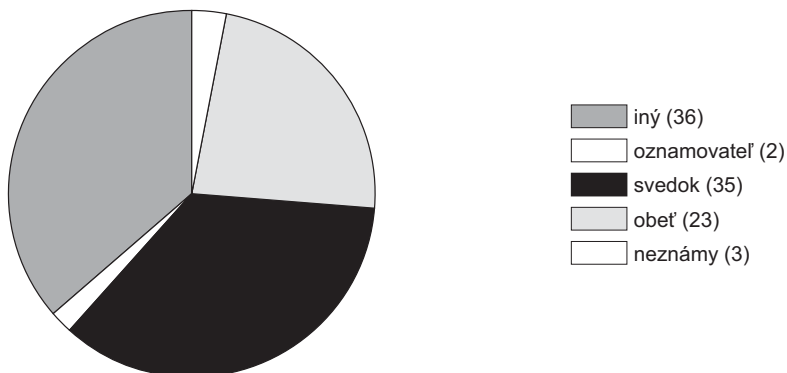
Obr. č. 9: Graf znázorňujúci „Pohlavie“:

Poznámky k Obr. č. 9: Graf znázorňujúci „Pohlavie“:

Piaty graf znázorňuje podiel pohlaví medzi žiadateľmi o právnu radu. Položka „neznáme“ tu zastupuje najmä anonymné podnety. Odhliadnuc od pomerne veľkého množstva anonymných podnetov sa na Poradňu obracali so svojimi podnetmi častejšie muži.

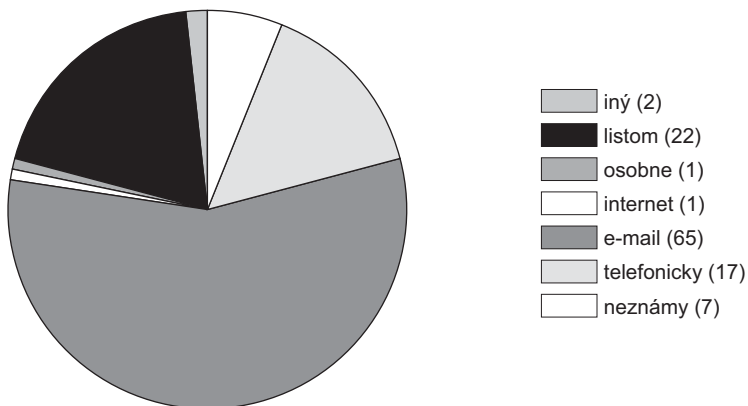
Obr. č. 10: Graf znázorňujúci „Vzťah k prípadu“:

Poznámky k Obr. č. 10: Graf znázorňujúci „Vzťah k prípadu“:

Nasledovný graf znázorňuje vzťah žiadateľov o právnu radu k prípadom. Nakoľko je často obtiažne identifikovať postavenie žiadateľov o pomoc k samotnému prípadu, resp. nie je možné žiadateľa o pomoc zaradiť ani do jednej z kategórií, zaraďuje sa takýto žiadateľ o pomoc do kategórie „iný“. Tieto nedostatky sú však vyvážené možnosťou viesť podrobné záznamy o prípade. Z grafu možno vidieť, že s korupciou chcú bojovať nielen ľudia, ktorých sa priamo dotýka, ale aj samotní svedkovia, nezainteresovaní pozorovatelia.

Obr. č. 11: Graf znázorňujúci „Spôsob kontaktovania“ :

Poznámky k Obr. č. 11:

Graf znázorňujúci „Spôsob kontaktovania“:

Na záver môžete vidieť graf, ktorý poukazuje na spôsob akým žiadatelia o právnu radu kontaktovali poradňu. Z grafu je očividné, že najviac je zastúpená elektronická pošta, avšak zanedbateľné nie sú ani spôsoby kontaktovania prostredníctvom pošty a telefónu. Z tohto grafu vyplýva aj fakt, že najviac žiadateľov o radu sa o Poradni dozvedelo prostredníctvom internetu, ktorý sa stáva oveľa častejšie využívaným prostriedkom komunikácie.

5. VÝBER NIEKTORÝCH PROBLÉMOV SPOJENÝCH S APLIKÁCIOU PRÁVNÝCH PREDPISOV POUŽÍVANÝCH PRÁVNOU PROTIKORUPČNOU PORADŇOU PRI SVOJEJ ČINNOSTI

Právna protikorupčná poradňa využíva pri svojej činnosti rôzne právne predpisy, ktoré vykladá a následne aplikuje na jednotlivé prípady. V nasledujúcich podkapitolách sa bližšie analyzujú práve právne problémy, ktoré vyvstali v súvislosti s výkladom a aplikáciou právnych predpisov, ktoré Právna protikorupčná poradňa používa najčastejšie.

5.1. Práve problémy spojené s aplikáciou zákona o slobode informácií

Zákon o slobode informácií sa využíva pri činnosti Poradne veľmi často. Jednou z foriem pomoci, ktorú Poradňa poskytuje žiadateľom je aj získavanie informácií od rôznych inštitúcií práve vďaka tomuto zákonu.

Tento zákon je naozaj silným nástrojom na kontrolu verejnej správy. Avšak počas svojej činnosti sa poradňa stretla s mnohými prípadmi nesprávnej argumentácie, keď sa povinné osoby chceli vyhnúť sprístupneniu informácií.

5.1.1. Subjekty, ktoré sú povinné sprístupňovať informácie

Osobami, ktoré sú povinné sprístupňovať informácie sú podľa zákona o slobode informácií štátne orgány, obce, vyššie územné celky, právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom, vyšším územným celkom alebo obcou. Tieto osoby sú povinné sprístupniť každú informáciu, ktorú majú k dispozícii a ktorá nepodlieha niektorému s obmedzením uvedených v zákone. Ďalej sú povinnými osobami aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc

rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti. No a napokon sú to aj právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými vyššie (tzn. napríklad miestny podnik služieb založený obcou a pod.), tieto však majú zúženú informačnú povinnosť na informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, o nakladaní s majetkom štátu, majetkom vyššieho územného celku alebo majetkom obce, o životnom prostredí, o úlohách alebo odborných službách týkajúcich sa životného prostredia a o obsahu, plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy.

5.1.2. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že ide o osobný údaj

V zákone o slobode informácií je uvedených niekoľko obmedzení prístupu k informáciám. Jedným z takýchto obmedzení je aj ochrana osobnosti a osobných údajov, ktorá je upravená v § 9 zákona o slobodnom prístupe k informáciám. V § 9 ods. 1 zákona o slobode informácií sa píše: *„Informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba.“*

Definíciu pojmu osobný údaj možno nájsť v § 3 zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 428/2002“): *„Osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.“*

Osobnými údajmi sú teda napríklad meno, priezvisko, adresa, dátum narodenia či rodné číslo. Avšak nie je to až také jednoznačné ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať. Skutočnosť, či sa naozaj jedná o osobné údaje

je potrebné posudzovať podľa kontextu týchto informácií. To znamená, že napríklad informácia len o mene a priezvisku a fakt, že dotyčná/ý je žena/muž zo Žiliny nestačí na priamu ani nepriamu identifikáciu, tzn. nejednalo by sa o osobný údaj.

Poradňa sa počas svojej činnosti stretla s niekoľkými prípadmi odmietnutia sprístupnenia informácií práve z dôvodu, že ide o osobné údaje. Žiadatelia sa napr. pýtali na platy konkrétnych zamestnancov obce. V tejto súvislosti treba povedať, že táto informácia naozaj spadá pod ochranu osobných údajov, ale zákon o slobode informácií zavádza v § 9 ods. 3 určité výnimky, ktoré prelamujú aj túto ochranu.

Povinná osoba je povinná sprístupniť osobné údaje osoby, ktorá je verejným funkcionárom, poslancom obecného zastupiteľstva, predstaveným v štátnej službe, odborníkom plniacim úlohy pre člena vlády Slovenskej republiky, prezidenta Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky alebo podpredsedu Národnej rady Slovenskej republiky, vedúcim zamestnancom vykonávajúcim práce vo verejnom záujme, vedúcim zamestnancom zamestnávateľa, ktorým je orgán verejnej moci, nadriadeným v služobnom pomere alebo členom hodnotiacej komisie alebo iného obdobného orgánu, ktorý sa zúčastňuje na procese rozhodovania o použití verejných prostriedkov. Osobné údaje sprístupní v tomto rozsahu: titul, meno, priezvisko, funkcia a deň stanovenia alebo vymenovania do funkcie, pracovné zaradenie a deň začiatku výkonu pracovnej činnosti, miesto výkonu funkcie alebo pracovnej činnosti a orgán, v ktorom túto funkciu alebo činnosť vykonáva, mzda, plat alebo platové pomery a ďalšie finančné náležitosti priznané za výkon funkcie alebo za výkon pracovnej činnosti, ak sú uhrádzané zo štátneho rozpočtu alebo z iného verejného rozpočtu.

Žiadateľom sme v prípadoch, kedy nešlo o tieto výnimky odporučili, aby si nežiadali informáciu o výške platov jednotlivých zamestnancov (napr. obecného úradu), ale aby žiadali napríklad „celkovú sumu vyplatenú na mzdy zamestnancov daného úradu za určitý rok“, resp. aby žiadali všeobecnejšiu informáciu typu: „mzdy vyplácané zamestnancom úradu XY na poste účtovník“ a takto aspoň čiastočne získali informácie, ktoré ich zaujímajú.

5.1.3 Odmietnutie sprístupnenia informácie povinnými osobami, ktoré majú zúženú informačnú povinnosť

Veľmi problematické je získanie informácií od skupiny povinných osôb, ktoré majú zúženú informačnú povinnosť. Ako dobrý príklad môžu slúžiť vodárenské podniky, ktoré na Slovensku prešli istou formou privatizácie. Tieto podniky sa pretransformovali z pôvodných štátnych podnikov na akciové spoločnosti. Takmer vo všetkých vlastnia 100% akcií mestá a obce.

Napriek tomu, že je v tejto akciovej spoločnosti 100% akcionárom obec či mesto, podľa definície akcií sa nejedná o majetok štátu či obce. Akcia je druh cenného papiera, ktorý predstavuje právo podieľať sa na riadení spoločnosti, na zisku a na likvidačnom zostatku tzn. nie vlastnícke právo. Toto je aj najčastejšia argumentácia týchto spoločností. Existuje však rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý rozhodol, že Mesto Banská Bystrica (ako akciová spoločnosť založená mestom) musí zverejniť informácie týkajúce sa nakladania s jej majetkom. Mesto Banská Bystrica sa však odvolalo a vo veci ešte bude rozhodovať Najvyšší súd SR. Ak Najvyšší súd SR tento rozsudok potvrdí, vznikne tak dôležitý precedens, ktorý tieto spoločnosti prinúti sprístupňovať informácie.

5.1.4. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že sa u povinnej osoby „nenachádza“

Občania sa v odmietnutí sprístupnenia informácie často stretávajú s odôvodnením, že informácia sa u povinnej osoby nenachádza. K tomuto sa jednoznačne postavil Krajský súd v Prahe, ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. 44 Ca 179/2002 zo dňa 3. decembra 2002 uviedol: *„Princip prístupu k informáciám znamená možnosť podívať sa na údaje, ktoré na úradě ,leží, s nimiž úřad pracuje. Informací se míní to, co v okamžiku dotazu je, nebo mítí má, v úřadu k dispozici. Pokud úřad zjistí, že nemá informaci, kterou podle svých povinností stanovených právními předpisy má mít, je povinen ji okamžitě doplnit a poskytnout.“* Z čoho jasne vyplýva, že ak má úrad zákonnú povinnosť takouto informáciou disponovať, musí ju poskytnúť.

Toto rozhodnutie uvádzame v súvislosti s prípadom, v ktorom nás žiadateľka oslovila, pretože jej Ministerstvo pôdohospodárstva SR na jej žiadosť o informácie odpovedalo nasledovne: „...v súčasnosti

sa dokumentácia na MP SR nenachádza, ale je súčasťou kontroly a spisu orgánov činných v trestnom konaní.“ a žiadateľka sa nazdávala, že zákon o slobode informácií takúto situáciu nepredvída. Je otázne či Ministerstvo malo povinnosť sprístupniť tieto informácie, avšak napriek tomu musí svoje rozhodnutie o nesprístupnení informácií náležite odôvodniť a uviesť ktorému z obmedzení sprístupnenie takýchto informácií podlieha a nie len stroho konštatovať, že sa tieto informácie na Ministerstve nenachádzajú. Preto sme žiadateľke odporučili sa proti tomuto rozhodnutiu odvolať. Žiadateľka nám neposkytla ďalšie informácie, či vôbec dané odvolanie podala, resp. či bolo zamietnuté, alebo či sa mu vyhovel.

5.1.5. Odmietnutie sprístupnenia informácie z dôvodu, že ide o obchodné tajomstvo

Poradňa sa často stretla aj s odmietnutím sprístupnenia informácie s odôvodnením, že ide o obchodné tajomstvo. Avšak ako vyplýva z nasledujúceho výkladu, skutočnosť, že povinná osoba označí informáciu za obchodné tajomstvo ešte neznamená, že to tak naozaj je.

V § 17 Obchodného zákonníka sa píše: „*Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú materiálnu alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle podnikateľa tajené, a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje.*

Z toho vyplýva, že obchodným tajomstvom môže byť len taká skutočnosť, ktorá súčasne spĺňa všetky nasledujúce podmienky:

- ide o skutočnosť obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiacej s podnikom,
- má skutočnú alebo potenciálnu hodnotu,
- nie je v príslušných kruhoch bežne dostupná,
- podnikateľ musí mať vôľu takéto informácie utajovať,
- a ich utajovanie zodpovedajúcim spôsobom zabezpečuje

Porušením obchodného tajomstva by bolo vyzradenie skutočnosti ktorá kumulatívne napĺňa všetky vyššie spomenuté znaky a zároveň nespadá

pod výnimku uvedenú v § 2 zákona o slobodnom prístupe k informáciám: „Porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je najmä sprístupnenie informácie:

- a) týkajúcej sa závažného vplyvu na zdravie ľudí, svetové kultúrne a prírodné dedičstvo, životné prostredie vrátane biologickej diverzity a ekologickej stability,
- b) o znečisťovaní životného prostredia,
- c) ktorá sa získala za verejné financie alebo sa týka používania verejných financií alebo nakladania s majetkom štátu alebo majetkom obce,
- d) o štátnej pomoci a informácie podľa § 3 ods. 2. zákona o slobodnom prístupe k informáciám.“

K možnostiam označiť informácie za obchodné tajomstvo sa vyjadrili aj súdy: Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Sž 73/01 zo dňa 28. novembra 2001: „Z toho možno vyvodiť, že samotná skutočnosť, že podnikateľ označí určitú informáciu za obchodné tajomstvo, neznamená, že ním aj objektívne je, ak zároveň nespĺňa všetky kvalifikačné znaky pojmu obchodné tajomstvo uvedené v § 17 Obchodného zákonníka. ...

V rámci vykonávania dokazovania je v právomoci správneho orgánu posúdiť, či tieto kvalifikačné znaky boli zo strany uvedeného podnikateľa splnené. V danom prípade nejde o meritórne rozhodovanie o predmete obchodného tajomstva, ktoré v prípade pochybností (resp. porušenia práva na ochranu obchodného tajomstva) prislúcha súdu, ale o posúdenie predbežnej otázky podľa § 40 ods. 1 Správneho poriadku.“

Súd uviedol, že pokiaľ žalovaná povinná osoba „rozhoduje o odmietnutí poskytnutia informácií z dôvodu ochrany obchodného tajomstva, je povinný toto stanovisko náležitým, pochybnosti nevzbudzujúcim spôsobom odôvodniť. Prijatím opačného záveru by sa orgán štátnej správy rozhodujúci o vlastnej zo zákona vyplývajúcej povinnosti ocitol v pozícii pasívneho tlmočníka odmietavého stanoviska podnikateľa bez akejkoľvek možnosti jeho tvrdenie o existencii obchodného tajomstva zákonom prístupným spôsobom overiť.“

„V predmetnej veci žalovaný pri rozhodovaní v rozpore s ustanoveniami § 32 Správneho poriadku neskúmal, či sú splnené všetky zákonom vyžadované definičné znaky obchodného tajomstva a z jeho rozhodnutia nie je jasné, o aké objektívne skutočnosti oprel svoje tvrdenie, že všetky požadované informácie sú obchodným tajomstvom Slovenských elektrární

a.s.. Z rozhodnutia o rozklade vyplýva, že pri posudzovaní skutočnosti, či existuje dôvod na obmedzenie prístupu k informáciám vychádzal iba z tvrdení Slovenských elektrární, a.s., pričom neskúmal splnenie zvyšných troch objektívnych pojmových znakov obchodného tajomstva. Z tohto hľadiska preto možno konštatovať, že jeho rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu.“

Argumentácia povinných osôb sa často opiera o tzv. utajované skutočnosti v zmysle § 271 Obchodného zákonníka: „Ak si strany pri rokovaní o uzavretí zmluvy navzájom poskytnú informácie označené ako dôverné, nesmie strana, ktorej sa tieto informácie poskytnú, prezradiť ich tretej osobe a ani ich použiť v rozpore s ich účelom pre svoje potreby, a to bez ohľadu na to, či dôjde k uzavretiu zmluvy, alebo nie.“

Ustanovenie sa však vzťahuje len na informácie, ktoré boli poskytnuté pri rokovaní o uzavretí zmluvy. Nevzťahuje sa na samotný text zmluvy. Práva a povinnosti (záväzky) zmluvných strán nie sú totiž informáciami, ktoré boli „poskytnuté druhej strane“, ale sú predmetom vzájomnej dohody zmluvných strán, ktoré vznikli v okamihu prijatia návrhu na uzavretie zmluvy. Navyše, podľa zákona o slobode informácií nemožno obmedziť prístup k informáciám, ktoré boli „označené ako dôverné“. Zákon takýto dôvod na nesprístupnenie informácie nepozná. V opačnom prípade by mohli byť utajené všetky zmluvy uzavreté medzi orgánmi verejnej moci a podnikateľmi, čo by bolo v rozpore s ústavným právom na informácie.

Vyššie uvedené argumenty potvrdzuje aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 166/03 zo dňa 23. septembra 2004: „Poukázanie žalovaného na znenie kúpnej zmluvy, v ktorej kupujúci vyhlásil, že nesúhlasí so sprístupňovaním textu kúpnej zmluvy a akýchkoľvek informácií týkajúcich sa zmluvy je právne bezvýznamné pri úvahe o tom, či informácie sprístupniť alebo nie. ... Zákon o slobode informácií totiž neustanovuje, že dôvodom na nesprístupnenie informácií by mohol byť aj jednoduchý nesúhlas podnikateľa. Dôvody, z ktorých môže byť sprístupnenie informácií odmietnuté, sú uvedené v § 8 až 11 zákona o slobode informácií.“

V súvislosti so získavaním podkladov k prípadu, ktorý uvádzame v nasledujúcej časti správy pod názvom „Podozrenie na obmedzenie hospodárskej súťaže zo strany NDS, a.s.“, sme sa stretli práve

s argumentáciou, že nám požadované informácie nemôžu byť sprístupnené, lebo ide o obchodné tajomstvo a utajovanú skutočnosť, bez ohľadu na to, že išlo o nakladanie s verejnými financiami, čo tvorí v zmysle zákona o slobode informácií výnimku z ochrany obchodného tajomstva. Vzhľadom na to, že ide o ústredný orgán štátnej správy je zarážajúce, že nemá snahu sprístupniť občanom informácie, na ktoré majú právo. Ako dôvod zamietnutia doslova uvádza: „zmluvy s úspešnými uchádzačmi sú dôverným dokumentom medzi zmluvnými stranami a podliehajú obchodnému tajomstvu.“ A to napriek tomu, že Poradňa svoju žiadosť o informáciu formulovala v zmysle zákona o slobode informácií nasledovne: „Žiadame Vás o nasledovnú informáciu: Znenie článkov zmlúv...(nasledovala identifikácia), ktoré sa týkajú nakladania s majetkom štátu a hospodárenia s verejnými financiami.“

S podobným postupom sa Poradňa stretla aj v prípadoch tzv. „PPP projektov“. Podľa skúseností vie neochotu orgánov štátnej správy skrotiť len veľký občiansky tlak, ktorý vytvárajú tak mimovládne organizácie ako aj médiá, veď len vďaka nim bola nedávno zverejnená zmluva medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou a víťazom tendra na vybudovanie elektronického výberu mýta. V tomto prípade aj Národná diaľničná spoločnosť, aj Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR zhodne argumentovali práve „dôvernosťou informácií“, čo bola argumentácia zlá a mala za cieľ znemožniť verejnosti prístup k tejto zmluve. K tlaku, ktorý sa na tieto inštitúcie vytváral a ktorému nakoniec aj podľahli sa so žiadosťou o sprístupnenie tejto zmluvy zapojila aj Právna protikorupčná poradňa.

5.1.6. Podmieňovanie sprístupnenia informácie

Poradňa sa počas svojej činnosti stretla aj s prípadom, keď bola povinnosť poskytnúť informácie splnená, zaslaním informácie s využitím služby ponúkanej Slovenskou poštou a.s. „na dobierku“, čím bolo získanie informácie nepriamo podmienené finančnou platbou. Takýmto spôsobom povinné osoby odrádzajú občanov od toho aby si uplatňovali právo na informácie. Nasledujúce súdne rozhodnutie poukazuje na to, že takýto postup je v rozpore so zákonom. Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí sp. zn. 19 S 216/02 zo dňa 14. novembra 2002 uvádza: „Obmedziť právo

na sprístupnenie informácií je teda možné len zo zákonom ustanovených dôvodov. Nezaplatenie finančnej úhrady materiálnych nákladov vopred nie je podľa zákona o slobode informácií dôvodom na obmedzenie prístupu k informáciám. Z procesu sprístupňovania informácií, ktorý je upravený v ust. § 14 a nasl. zákona o slobode informácií nevyplýva pre povinnú osobu možnosť nerozhodnúť o žiadosti o informáciu alebo informáciu nesprístupniť z dôvodu, že žiadateľ vopred nezaplatil finančnú úhradu nákladov. Zaplatenie finančnej úhrady vopred nie je podľa zákona podmienkou ďalšej činnosti štátneho orgánu.“

Zákon o slobode informácií prispieva k demokratizácii spoločnosti a k väčšiemu podielu občanov na správe vecí verejných. Avšak aj tento má svoje nedostatky, ktoré bude potrebné v budúcnosti odstrániť. Dôvodom je najmä tendenčné a účelové interpretovanie jeho ustanovení a snaha povinných osôb vyhýbať sa svojim povinnostiam.

5.2. Právne problémy spojené s výkladom ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov

Právna protikorupčná poradňa sa stretla s viacerými otázkami týkajúcimi sa podnikania starostu. Vysvetľuje si to tak, že príslušné ustanovenia zákona sú do určitej miery zmätočné a nejasné. Preto Poradňa podrobila tieto ustanovenia právnej analýze a žiadateľom poskytovala odpoveď v zmysle výsledkov vykonanej analýzy.

V ústavnom zákone č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov sú vymenovaní verejní funkcionári, ktorí nesmú podnikáť, ani byť štatutárnymi orgánmi, členmi štatutárnych orgánov, členmi riadiacich, kontrolných orgánov právnickej osoby, ktorá bola zriadená na podnikanie. Môžu byť členmi valného zhromaždenia a členskej schôdze právnickej osoby.

Poslanci miestnych zastupiteľstiev, poslanci mestských zastupiteľstiev a poslanci zastupiteľstiev mestských častí v Bratislave a Košiciach, poslanci

zastupiteľstiev vyšších územných celkov môžu podnikáť a môžu byť štatutárnymi orgánmi, členmi štatutárnych orgánov, riadiacich orgánov, kontrolných orgánov, dozorných orgánov právnickej osoby zriadenej na podnikanie. Môžu byť členmi valného zhromaždenia a členskej schôdze právnickej osoby.

Starosta obce je podľa vyššie uvedeného zákona verejný funkcionár, teda nesmie figurovať v riadiacich a štatutárnych orgánoch právnickej osoby, ktorá bola zriadená na výkon podnikateľskej činnosti. Na starostu sa však nevzťahuje druhá časť predmetného ustanovenia, a to zákaz podnikania. Starosta môže zastupovať obec v orgánoch právnických osôb s majetkovou účasťou obce, ak sa za členstvo v nich neposkytuje finančná odmena. Starosta môže podnikáť (byť vlastníkom podielov v podnikateľskom subjekte), ale nesmie byť v riadiacich a štatutárnych orgánoch právnickej osoby zriadenej na podnikanie (napr. byť konateľom a pod.).

Pri súčasných platových podmienkach a medializovaných odmenách starostov jednotlivých obcí zrejme stojí za zamyslenie, či sú tieto ustanovenia dostatočné a nedávajú starostom, resp. primátorom až priveľkú voľnosť. Často krát môže potom pri výkone funkcie dôjsť ku konfliktu záujmov starostu a obce, resp. jej obyvateľov.

6. PREHĽAD VYBRANÝCH PRÍPADOV

V záujme poskytnutia právnej pomoci, legálnych usmernení občanov sa Poradňa snažila predostrieť určité možnosti a rady, akým smerom by sa žiadatelia o právnu pomoc mohli uberať a aké prostriedky ochrany by mohli využiť nielen v prípadoch korupcie v užšom slova zmysle, tak ako je definovaná v Trestnom zákone, ale aj v prípadoch, ktoré s korupciou súviseli len okrajovo a týkali sa napríklad nekorektného a objektívne nepreskúmateľného konania rôznych štátnych inštitúcií.

Nižšie sú uvedené niektoré prípady, s ktorými sa Poradňa zaoberala.

Konanie poslanca NR SR

Jedným z prípadov, ktoré poradňa riešila, bolo podanie podnetu na Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií na poslanca NR SR na základne dôvodného podozrenia, že došlo k porušeniu ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií. Poradňa v podnete stručne uviedla: „Na základe čl. 9 ods. 2 písm. b) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov č. 357/2004 Z.z. v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z.z. (ďalej len „ústavný zákon č. 357/2004“) dávame podnet na začatie konania Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií pre dôvodné podozrenie, že poslanec Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“) Ján Šlota svojim konaním zo dňa 5.10.2008, keď prišiel na odhaľovanie dvojkříža v Pavlovciach vrtuľníkom súkromnej spoločnosti **EHC service, s.r.o.** (Sídlo: Sibírska 2, Prešov 080 01; IČO: 36 507 245), ktorá dostala od štátu niekoľko priamych zákaziek v hodnote niekoľko miliónov SK, porušil ustanovenia ústavného zákona č. 357/2004.“

Práve na základe tohto podnetu začal Výbor NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií konať. Informácie o spomínanom prípade sa dajú nájsť aj v článku denníka SME na jeho internetovej stránke.² Konanie bolo nakoniec zastavené, avšak je potrebné, aby sa občianska spoločnosť dozvedela aj o takýchto potenciálnych nebezpečenstvách ohrozujúcich demokratické základy Slovenskej republiky. Let údajne zabezpečila Krajská rada SNS v Prešove,

² <http://www.sme.sk/c/4137857/vybor-presetruje-slotovu-cestu-vrtulnikom.html>

výbor preto konanie jednohlasne zastavil. Podľa vyjadrenia SNS „faktúra za let vrtuľníkom je dávno uhradená, predseda SNS letel na pozvanie Antona Korbu, krajského predsedu SNS v Prešove, ktorý let aj platil“.

Výsledkom Slotových prejavov v Pavlovciach bolo podanie trestného oznámenia pre výroky, ktoré na ňom predniesol, avšak príslušná prokuratúra v Prešove vo svojom uznesení rozhodla o zastavení trestného stíhania na predsedu SNS. V odôvodnení uznesenia sa Prokuratúra opierala o fakty, podľa ktorých bolo možné o negatívnych prejavoch na maďarský národ len implicitne uvažovať, alebo ich len dedukovať, keďže v celom postulovanom prejave nebol explicitne spomenutý pojem „maďarský národ“.

Hospodárenie STV

Ďalším zaujímavým prípadom bola výzva manažéra Právnej protikorupčnej poradne, JUDr. Pavla Nechalú, adresovaná generálnemu riaditeľovi STV Nižňanskému, aby preveril nakladanie z prostriedkami STV, na čo pán Nižňanský zareagoval a vyzval Radu STV na predloženie podkladov k čerpaniu prostriedkov STV. Stalo sa tak v médiách. Za všetky spomeniem aspoň článok v denníku SME zo dňa 29. 10. 2008: „Podľa Pavla Nechalú z Transparency International ak má Nižňanský podozrenie na nekalé nakladanie s prostriedkami STV, mal by to preveriť.“ Následne bol iniciovaný poslanecký prieskum, ktorý sa uskutočnil v dňoch 11. 11. 2008 a 11. 12. 2008. Na základe tohto prieskumu sa 27. 1. 2009 Výbor uzniesol na tom, že hospodárenie STV za rok 2008 preverí NKÚ SR.³

Predaj kaviarne Štefánka

Poradňa sa tiež zaoberala netransparentným predajom majetku mesta Bratislava, konkrétne známej kaviarne Štefánka. Tento prípad vznikol z iniciatívy Poradne, pričom sa podniklo viacero krokov. V prvom bol zaslaný list - upozornenie starostovi Mestskej časti Bratislava – Staré mesto: „Vzhľadom na závažné podozrenie z nezákonnosti a nevýhodnosti uznesení Mestského zastupiteľstva Mestskej časti Bratislava – Staré Mesto z dňa

³ <http://dnes.atlas.sk/slovensko/verejna-sfera/267350/hospodarenie-stv-preverij-najvyssi-kontrolny-urad>

24.06.2008 týkajúcich sa predaja nehnuteľností a nebytových priestorov Vás žiadame aby ste zväžili uplatnenie vyššie spomenutého práva (podľa § 13 ods. 6 zákona č. 369/1990 o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „o obecnom zriadení“): „Starosta môže pozastaviť výkon uznesenia obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre obec zjavne nevýhodné tak, že ho nepodpíše v lehote podľa § 12 ods. 6 (zákona o obecnom zriadení)).“.

Taktiež sme podali podnet na prokuratúru: „K predaju daných nehnuteľností došlo bez toho, aby im predchádzala obchodná verejná súťaž. Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov vo svojich paragrafoch ustanovuje konkrétne podmienky povinného uskutočnenia obchodnej verejnej súťaže pri prevode vlastníckych práv k majetku (§ 9 ods. 4 a ods. 5 zákona o majetku obcí). V § 9 ods. 4 zákona o majetku obcí sa stanovuje nasledovné: „Obec nemôže previesť vlastníctvo svojho majetku bez obchodnej verejnej súťaže s výnimkou podľa odseku 6 na fyzickú osobu, ktorá je v tejto obci a) starostom obce, b) poslancom obecného zastupiteľstva, c) štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu právnickej osoby zriadenej alebo založenej obcou, d) prednostom obecného úradu, e) zamestnancom obce, f) hlavným kontrolórom obce, g) **blízkou osobou osôb uvedených v písmenách a) až f).**“. Odsek 5 § 9 zákona o majetku obcí túto reštrikciu ďalej rozvíja aj na právnické osoby: „**Obec nemôže previesť vlastnícke právo k majetku mimo obchodnej verejnej súťaže ani na právnickú osobu, v ktorej zakladateľom, vlastníkom obchodného podielu, štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, členom riadiaceho, výkonného alebo dozorného orgánu je osoba uvedená v odseku 4;** to neplatí, ak ide o právnickú osobu, ktorej zakladateľom je obec alebo v ktorej má obec obchodný podiel.“.

Poradňa zároveň posunula podnet v rámci svojej spolupráce Úradu boja proti korupcii a obrátila sa s podnetom aj na príslušnú prokuratúru. Prokuratúra daný podnet odložila s odvolaním sa na zák. č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v platnom znení, konkrétne preto, že podnet nespadá pod pôsobnosť § 21 ods. 1 spomínaného zákona. Trpezlivo čakáme na kroky Úradu boja proti korupcii a zvažujeme podanie na Európsku komisiu, aby preverila, či nešlo o neoprávnenú štátnu pomoc.

Netransparentné tendre na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MVarR SR“)

Nepochybne zaujímavým bol aj prípad, kedy Poradňa dala jasne najavo, že Slovenská republika nie je štát izolovaný, ale plne integrovaný v európskych štruktúrach a v prípade netransparentných tendrov na MVarR SR dala podnet na OLAF a DG Regional Policy ako štruktúry Európskej komisie, aby preverili postup ministra v predmetnom tendry.

V danom prípade došlo k podozreniu, že subjekty zapojené do spomínaného tendra porušili zákon tým, že tender realizovali neštandardnou výberovou metódou, keďže vzhľadom na výšku finančnej čiastky viažucej sa k spomínanému tendru, nedošlo k uverejneniu zákazky vo vestníku verejného obstarávania v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. MVarR SR obstarávalo danú zákazku ako podprahovú, avšak vzhľadom na aplikáciu inštitútu finančných limitov vzťahujúcich sa na zákazky (§ 4 zákona č. 25/2006 Z.z. Zákon o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“)), by dané obstarávanie malo prebehnúť formou nadlimitnej zákazky, kde platí iný (prísnejší) režim ako pri podlimitnej a podprahovej zákazke.

Podľa názoru Poradne sa tender nevzťahoval len na neprioritné služby (uvedené v prílohe zákona o verejnom obstarávaní) a preto MVarR SR nemohlo postupovať daným spôsobom. Navyše členmi víťazného konzorcia firiem boli osoby, ktoré vzhľadom na blízke vzťahy s osobami majúcimi vplyv na politické dianie, mohli ovplyvniť transparentnosť spomínaného verejného obstarávania. Samotná kontrola zo strany kompetentných orgánov preukázala, že jednou z chýb bolo aj nepredloženie dokumentácie, prostredníctvom ktorej by bolo možné overiť pomer prioritných a neprioritných služieb, a tiež aj to, že vzhľadom na veľkosť zákazky, oznámenie o tendry na informačnej tabuli ministerstva je v rozpore s tým, čo vyžaduje Európska komisia aj zákon. Dôsledky voči konkrétnym osobám však doposiaľ neboli zo strany príslušných subjektov vyvozené.

Svoje stanovisko k tejto kauze zverejnila aj prezidentka Transparency International Slovenko, pani Emília Sičáková-Beblavá, ktoré bolo prezentované v rámci TransparencyBlog-u na internetovej stránke

týždenníka Trend.⁴ Prezidentka v článku okrem iného poukázala aj na to, že Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ SR) a Úrad pre Verejné obstarávanie (ÚVO) ako príslušné kontrolné inštitúcie ani po takmer troch mesiacoch vykonávania danej kontroly neboli schopné dospieť k výsledným rozhodnutiam. V spomínanom článku sa píše: „Kauza verejnej zákazky Ministerstva výstavby mediálne prepukla začiatkom novembra minulého roka. Nasledovali výzvy na kontrolu spôsobu pridelenia tejto verejnej zákazky ÚVO-om a NKÚ SR. Ani ÚVO ani NKÚ SR nezačali konať na základe vlastného uváženia. Obe inštitúcie začali kontrolu až na výzvu premiéra Fica.

ÚVO začal kontrolu 28.11.2008. Kontrola ešte stále nie je ukončená a teda nie sú známe jej závery. Je dokonca otázne, či v tejto citlivej kauze zverejnia verejnosti aj celý protokol z kontroly. NKÚ SR začal kontrolu 9.12.2008. Kontrola ešte nie je ukončená a teda nie sú verejnosti známe závery kontroly a uvidíme, či sa verejnosť dostane k celému protokolu z kontroly. Obe verejné inštitúcie robia tieto typy kontroly pravidelne, majú na to tímy a procesy. Keďže beží už tretí mesiac kontroly rozhodovania o 1 verejnej zákazke, oficiálna štátna kontrola buď nevie, nemôže alebo nechce rozhodnúť v tejto veci rýchlejšie. Na tomto mieste však nemá zmysel špekulovať o dôvodoch pomalého konania ÚVO a NKÚ SR. Dá sa však už teraz spraviť záver, že doba trvania kontroly nahráva ďalšiemu neetickému správaniu na ministerstve, „dokumentačnému doladovaniu“ obstarávaní, ďalšiemu rozdávaní verejných zdrojov bez súťaže a transparentnosti, či dávaní odmien lojálnym hráčom v tíme. Preto administratívna kontrola nemá pri etickom zlyhaní konkrétnych politikov pridanú hodnotu.“

Súčasťou článku sú aj nasledovné vyjadrenia: „A práve kontrola si bude musieť v tomto prípade odpovedať na otázku, čo rozumie pod pojmom transparentnosť verejného obstarávania. V zákone o verejnom obstarávaní je totiž transparentnosť definovaná ako jeden zo základných princípov verejného obstarávania a výklad uvedeného princípu je v tomto prípade aj na kontrolóroch. Keď konečne dostane protokoly/závery z kontroly aj

⁴ <http://blogy.etrend.sk/transparencymblog/politicka-zodpovednost-poslovensky/157663.html>

verejnosť (ak vôbec), teším sa na ich čítanie. Okrem predloženia dôkazu, že vôbec niečo na nástenke bolo (lebo ja zatiaľ tomu neverím), som zvedavá, ako si ÚVO a NKÚ SR vysvetľujú verejnú dostupnosť informácií. Teda v tomto prípade, ako si vysvetlia fakt, že nástenka na ministerstve NIE je 24 hodín dostupná verejnosti.

Ak Ministerstvo výstavby totiž nedokáže, že na nástenku vyvesilo výzvu na predkladanie ponúk a nedokáže, že nástenka je verejne dostupná 24 hodín pre kohokoľvek v tejto krajine, tak by malo ísť v tomto prípade o porušenie zákona. Takýto pro - transparentný výklad zákona o verejnom obstarávaní však len ťažko očakávať, ale nechajme sa prekvapiť. Možno si tieto inštitúcie uvedomia, že nejde len o jednu nástenku na jednom ministerstve. A možno si uvedomia, že je tu aj niečo ako slušnosť, spoločné dobro, vyšší princíp a etika.“.

Nákup lineárnych urýchľovačov

Za jeden z ďalších významných prípadov možno označiť prípad vzťahujúci sa na nákup lineárnych urýchľovačov pre onkológie štátnych nemocníc. V danom prípade začala Poradňa konať na základe článku zverejneného v masovokomunikačnom prostredí. Predložené dôkazy nasvedčovali tomu, že spoločnosti AMEDIS spol. s r.o., so sídlom Mlynská 10, 921 01 Piešťany, TRANSKONTAKT spol. s r.o., so sídlom Detviaska 6, 831 06 Bratislava a Ad Rem, s.r.o., so sídlom Poľná 930, 929 01 Dunajská Streda porušili zákon č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona SNR č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (úplné znenie č. 475/2004 Z.z.) tým, že sa vzájomne nekalo dohodli na dodávke lineárnych urýchľovačov do Banskobystrickej fakultnej nemocnice, bratislavského Národného onkologického ústavu a Prešovskej nemocnice, a tak touto kartelovou praktikou obmedzili hospodársku súťaž.

○ nákupe lineárnych urýchľovačov rozhodol bývalý minister zdravotníctva Ivan Valentovič v apríli 2007. Spomínané zdravotnícke zariadenia financovali nákup lineárnych urýchľovačov z finančných prostriedkov, ktoré im prideliло ministerstvo. Navyše sa dohodli, že administráciou výberu najvhodnejšej ponuky poveria jedinou spoločnosť, a síce Pro-Tender s.r.o. V rámci súťaže o nákup lineárnych urýchľovačov sa pre každú zo spomína-

ných nemocníc prihlásil len jeden uchádzač. Tri nemocnice, traja súťažiaci, a zároveň dodávatelia. Každá z vyššie uvedených spoločností svoju prihlášku zaslala len do jednej z troch spomínaných nemocníc, ani do jednej z nemocníc sa ich neprihlásilo naraz viacero. Každá z troch spoločností tak dostala zákazku o ktorú „súťažila“. V tomto prípade sa Poradňa (na základe vyššie spomínaných skutočností) obrátila s podnetom na Protimonopolný úrad SR, kde by v súčasnosti malo prebiehať vyšetrovanie.

Podozrenie na obmedzenie hospodárskej súťaže zo strany NDS, a.s.

Poradňa taktiež riešila prípad podozrivých tendrov na geologicko-inžinierske prieskumy zadávané Národnou diaľničnou spoločnosťou. Na základe podnetu a po preskúmaní úradného vestníka Úradu pre verejné obstarávanie sa zistilo, že za posledných 10 rokov ich robia stále tie isté tri spoločnosti až na pár výnimiek. Po dlhom „boji“ s Národnou diaľničnou spoločnosťou a Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií sa Poradni podarilo získať dostatok informácií, aby tento prípad posunula Odboru boja proti korupcii.

Poradňa v tejto veci taktiež podala nasledovný podnet na Protimonopolný úrad, kde by v súčasnosti malo prebiehať vyšetrovanie. „Ako vyplýva z Vestníku verejného obstarávania Úradu pre verejné obstarávanie, NDS, a.s. zadávala za niekoľko posledných rokov zákazky, týkajúce sa geologicko-inžinierskeho prieskumu (ďalej len „GIP“) zväčša tým istým 3 firmám (**GEOFOS, s. r. o., IČO: 36 006 980, URANPRES, spol. s r. o., IČO: 31 676 855, INGEO - ighp, s. r. o., IČO: 36 401 684**). Napríklad v roku 2007 robila NDS, a.s. všetky verejné obstarávania týkajúce sa GIP formou rokovacieho konania bez zverejnenia. Z Vestníku verejného obstarávania sa teda môžeme dozvedieť len počet uchádzačov. Vo všetkých prípadoch je počet prijatých ponúk – tri. Na základe podnetu, ktorý nám bol doručený z prostredia blízkeho firmám, ktoré GIP vykonávajú, existuje podozrenie, že by **medzi týmito tromi firmami** mohlo ísť o **dohody obmedzujúce hospodársku súťaž**. Takisto máme informáciu, že iné firmy dostanú zákazku len v prípade ak ponúknu o 30% nižšiu sumu ako sú predpokladané náklady, kedy odmietnuť takúto ponuku by už bolo zrejme priveľmi nápadné.“

Konanie pracovníčky prokuratúry

Anonymný sťažovateľ poukazoval na konanie štátneho zamestnanca – pracovníčky prokuratúry, ktorá sa zároveň ako poslankyňa obecného zastupiteľstva snažila svojím vplyvom (vyplývajúcim z postavenia poslankyne) získať výhodu nižšieho nájmu pre spoločnosť svojho manžela.

Anonym poukazoval na skutočnosť, že nehnuteľnosť – budova služieb a príľahlý pozemok, v ktorej prostredníctvom manžela poslankyňa podniká, má od obce prenajatú len za symbolické nájomné. V tomto prípade sa sťažovateľovi poradilo, aby sa na základe zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov obrátil na obecný úrad danej obce s otázkou, aké konkrétne dôkazy nasvedčujú tomu, že spomínaná budova služieb a príľahlý pozemok sú poskytnuté do prenájmu v súlade s § 7 zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a s § 8 ods. 3 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Paragraf 7 ods. 1 zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí ako aj § 8 ods. 3 zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení totiž obsahujú ustanovenia zásad hospodárnosti (efektívnosti) pri nakladaní s obecným majetkom, ktoré by sa mali vzťahovať aj na nájom nebytových priestorov.

Určitým usmernením v tejto oblasti by mohli byť tzv. zásady nájmu a stanovenia cien nájmu nebytových priestorov nachádzajúcich sa v ich vlastníctve, ktoré si v záujme transparentnosti schvaľujú mnohé obce. Tieto predstavujú určité vodiace kritérium pre zistenie, či nájomné bolo alebo nebolo adekvátne. Na základe vyššie spomínanej žiadosti o informácie sme sťažovateľovi odporučili, aby prostredníctvom nej požiadal príslušnú obec aj o informáciu, či má takéto zásady prijaté.

7. ZÁVER

Na záver autori predkladajú určité zhodnotenie či perspektívy Právnej protikorupčnej poradne. Možno konštatovať, že Právna protikorupčná poradňa sa ujala a svojimi odpoveďami pomohla mnohým ľuďom, ktorí sa na ňu obrátili. Nakoľko v hodnotenom období sa Poradňa hlavne rozbiehala a snažila sa zaujať svoje stále miesto vo verejnom povedomí, autori sa domnievajú, že do budúcnosti existuje potenciál na jej rozšírenie tak po materiálnej ako aj po personálnej stránke. V budúcnosti má tím poradne záujem na širšej propagácii činnosti Právnej protikorupčnej poradne na verejnosti, čím by sa s veľkou pravdepodobnosťou dosiahol aj väčší počet podnetov a teda aj väčší počet spokojných žiadateľov o právnu pomoc. Poradňa by bez poskytnutých finančných prostriedkov nemohla realizovať svoju činnosť, na druhej strane by tím poradne privítal isté zjednodušenie administratívy týkajúcej sa financovania poradne, čo by umožnilo venovať viac času práve tomu, čo je účelom Právnej protikorupčnej poradne a teda podnetom žiadateľov o poskytnutie pomoci.

